

I. ÉVFOLYAM | 1.SZÁM | 2024 NOVEMBERE

CSILIZMENTI NAPLÓ

*Egy Házam van, annak az Égbolt a teteje,
A Csiliz és a Duna öleli szerelmesen...*

Kedves Csiliz Menti Olvasó!

Elérkezett ez a nap is... Kicsivel több mint egy év szorgos munkáját követően eljutottunk odáig, hogy a Csiliz Menti Naplón keresztül bemutatkozhassunk. Fontos pillanat ez számomra, hiszen ebben a formátumban is meg kell tudjuk mutatni a népfőiskolánk egyik fontos üzenetét.

A digitális autósztrádán mi leszünk a lehajtó.

A rohanó világ üvöltésében mi leszünk a csend.

A villogó neonfényben mi leszünk a pihentető félhomály.

A gyorséttermek kólaautomatájában mi leszünk a forrásvíz.

A fejünk felett őrjöngő viharban mi leszünk a kalyiba.

Fiatal koromból adódóan történelmi korszakokon átívelő tapasztalatokról még nem beszélhetek, de a megelésem az, hogy bár közigazgatási és gazdasági szempontból megtörtént az igyekezet, hogy a Csilizközt egyesítsék, de a kultúra világában idáig ez váratott magára.

Hétköznapjainkban rendszeresen egymást keressük, emlékeink telis-tele vannak a csilizközi osztálytársakkal, csapattársakkal, kollégákkal és ismerősökkel, de valahogy a kultúrában szervezeti szinten való egység nem jött létre. Mindeddig.

Csicsó falujával egyesülve létrehoztuk a Csiliz Menti Népfőiskolát, hogy az, ami külön-külön

eddig jól muzsikált, az együtt még hangosabban szóljon. Ami a térben az otthon, az a kultúrában a népfőiskola lesz!

Szorgos, tenni akaró tagjainkkal egymást erősítve az első évünkben már jelentkeztünk kézműves foglalkozásokkal, találkozókka, elindítottuk a Csiliz Menti Lángfutást, megkezdte tevékenységét a Csiliz Menti Dalárda, írtunk ki fotó- és rajzpályázatot, idecsalogattuk a győri építészképzést, hogy kreatív energiájjal árasszák el a falvainkat, minden településen jelen vagyunk a Versmegálló projektünkkel, és idén már a mi csapatunkkal szomszédoltak a csilizközi kerékpárosok is.

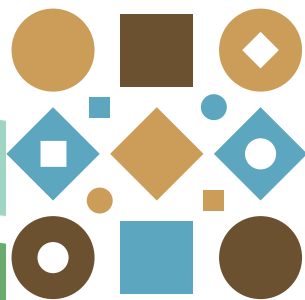
Lapunk hiánypótló tartalom. Legalábbis ebben reménykedünk.

A Csiliz Menti Napló nemcsak a népfőiskolánk krónikája lesz, hanem szellemi munkánk gyümölcsének orgánuma is. Munkánkkal nemcsak a mögöttünk álló hetekről kívánunk beszámolni, hanem szándékunkban áll a közös emlékezetünket csokorba szedni, tanulni és tanítani, művelődni, esetenként nosztalgizálni, de ha kell, a jövőről is álmodozni.

Én és a Csiliz Menti Napló szerkesztősége őszinte szívvel ajánljuk lapunkat minden kedves olvasónknak, az Önök öröme és meglelégedésére.

Buchinger Péter

A Csiliz Menti Népfőiskola elnöke

**KULT
MINOR**

Csiliz Menti Napló, I. évfolyam, 1. szám

Kiadja/Vydavateľ: NÁŠ DOMOV ŃÁRAD o. z.
- OTTHONUNK CSILIZNYÁRAD p. t.

Szerkesztőbizottság/Redakčná rada: Buchinger Péter, Mahely Ildikó,
Komjáthy Petőcz Andrea, Komjáthy Lóránt

Adatközlők/ Autori: Bartalos Melinda, Buchinger Péter, Jádi Veronika, Komjáthy
Petőcz Andrea, Mahely Ildikó, Mgr. Németh Andrea, Rojkovics Melinda,
Tovaryš Krisztián, Véghné B. Zsuzsanna, PhDr. Vida Edit

A Kultminor támogatásával/S podporou Kultminor

ISSN 2989-3712

Komjáthy Petőcz Andrea

Közösségszolgálat, közösségi értékmentés – Elindult a Csiliz Menti Népfőiskola

A maga nemében kivételes kezdeményezés indult el 2023 őszén a Csallóköz déli részén. Csilizköz települései, azaz Csiliznyárad, Csilizradvány, Balony, Csilizpatas, Szap, Kulcsod és Medve, a mikrorégió keleti szomszédjával, Csicsóval kiegészülve létrehozták a Csiliz Menti Népfőiskolát. A szervezet először 2023 októberében mutatta meg magát egy kézműves találkozó és a Csilizmente Csodái elnevezésű rajzpályázat révén. A kezdeményezés elindítóit akkor a Népfőiskola céljairól és küldetéséről kérdeztük. Visszatekintés.

„Arra jutottam, hogy történeteket kell mesélnünk, mert a történeteknek hatalmas erejük van. (...) Észre kell vennünk, hogy nekünk, a világban élő magyaroknak, Európában élő magyaroknak, Szlovákiában élő magyaroknak az egész világ el akar mesélni valamit, míg mi elfelejtjük a saját történeteinket. (...) A Csilizköznek pedig van mit elmesélnie, és szerintünk ez egy jó történet. (...) El kell mondanunk, évezrednyi generációk leszármazottjaként felelőségünk van elmondani a saját történeteinket” - reagált megkeresésünkre a Csiliz Menti Népfőiskola kapcsán Buchinger Péter.

Magának a népfőiskolának az ötletét a magyarországi Lakitelken található népfőiskola központja adta.

„Láttuk a munkájukat, szoros kapcsolatba léptünk velük, és elkezdődött a munka a Csilizközben. Hét

csilizközi falu és Csicsó lelkes emberei az alapítói, ők vesznek részt a szervezésében” - közölte kérdésünkre Lukács József, Csiliznyárad polgármestere, aki a távlati célokba is betekintést engedett.

„A következő években szeretnénk aktívan építeni a közösséget, megtartani magyarságunkat, felkutatni és bemutatni a csilizközi és csicsói értékeket, összekapcsolni a térségben élőket és tevékenykedőket, megismertetni őket és munkájukat” - fogalmazott.

Azzal kapcsolatban, hogy mégis miben különbözik a Csiliz Menti Népfőiskola a Felvidéken működő számos kulturális szervezettől, Lukács József kiemelte, hogy ebben a projektben tényleg csak azok vesznek részt, akik a térséget fontosnak tartják, látnak benne potenciált.

A csiliznyáradai faluvezető elmondta, hogy a Népfőiskola segíthet ismertebbé tenni a projektben

Buchinger Péter

Kiss Klaudia

résztevő településeket, úgy véli, hogy egyfajta hozadékként turisztikai előremozdulást is lehet kovácsolni belőle.

Bödök Károly, a Népfőiskola ötletgazdája szerint az elmúlt évek társadalomra mért negatív hatásai érezhetők a kulturális életben is, kevesebb a rendezvény, kevesebb a lehetőség a találkozásra. Úgy véli, hogy az embereknek új impulzusokra van szükségük, olyan rendezvényekre, amelyek lehetőséget adnak a találkozásra, hogy az emberek ismét együtt tudjanak lenni.

A szervezők tervei közt szerepel több hasonló találkozó megszervezése, de nem szeretnének csak a kézművesség területére korlátozódni, hiszen kulturális-, oktatási- és sportesemények, valamint táborok is várnak a térségben élőkre és az érdeklődőkre.

Bő egy évvel ezelőtt a Népfőiskola, megalakulását követően alig pár héttel, már túl volt az első rendezvényén. Október 14-én Csicsón tartottak egy kézműves találkozót, melynek különlegessége volt, hogy több kézműves a helyszínen is bemutatta az érdeklődőknek, hogy miként készíti termékeit.

A szervezők kiemelték, hogy a környéken rendszeresen működő kézműves vásár helyett szeretnék volna inkább azt bemutatni, hogy Csilizköz milyen adottságokkal rendelkezik, és a benne élők milyen sokszínű munkával tudják értékesebbé tenni a régiót.

A rendezvény házigazdája Csicsó község polgármestere, Mgr. Németh Andrea volt, aki nagy megtiszteltetésnek nevezte, hogy a Népfőiskola megalakulása után ők adhattak otthont a szervezet első programjának, melyre a régió 20 kézművese érkezett, hogy bemutassa mesterségét.

A bemutatkozó rendezvény része volt egy korábban meghirdetett rajzpályázat is, melybe a csilizradványi és csicsói alapiskolák, valamint a nagymenyéri Janiga József

Művészeti Alapiskola növendékei kapcsolódtak be.

Kiss Klaudia, a rendezvény és a rajzpályázat egyik szervezője elmondta, hogy ők maguk is meglepődtek azon, hogy mekkora érdeklődés övezte a kiírást. A rajzpályázatba a nyolc településről 120 gyermek kapcsolódott be, amit azonban fontosabbnak tartanak a szervezők, az az, ahogy a gyermekek meglátták és különböző technikák segítségével megjelenítették a körülöttünk lévő csodákat.

Kiss Klaudia kiemelte, hogy mivel a fogyasztói társadalom korát éljük, a fókusz eltolódott a fogyasztás felé, az árucikkek és szolgáltatások birtoklása lett az első számú törekvés.

„Sokan ezt tekintik az egyéni boldogsághoz, társadalmi státuszhoz és sikerességhez vezető útnak. A másik dolog, ami korunkat jellemzi, hogy a gyerekek, a fiatalok rengeteg időt töltenek a virtuális térben. A valós kapcsolatok, valós élmények helyett sok esetben a virtuális élettér lett az elsődleges, aminek a következtében a valóságészlelés és a valóságélmény károsodik” - konstatálta Kiss Klaudia. Hangsúlyozta, hogy a rajzpályázat meghirdetésének célja főleg az volt, hogy a gyerekek meglássák, hogy a település, ahol élnek és annak környéke tele van gyönyörűséges dolgokkal.

„Vegyék észre, hogy a csodák, az igazi értékek gyakran karnyújtásnyira vannak tőlünk. A rajzokon számos ilyen csoda jelent meg: a táj, a természet, a fészkelő gólyák, a vadon élő állatok, a szántóföldek, a vizek, a nádasok madarakkal, vagy éppen a nagyszülők háza. S még a gyönyörűséges tündérek sem maradtak el” - fogalmazott Kiss Klaudia.

5 kategóriában hirdettek nyerteseket és egy különdíjis odaítélésre került. A szervezők köszönetet mondtak a pedagógusoknak és a szülőknek is, hogy segítettek felkelteni a gyerekek érdeklődését, akik kibontakoztathatták tehetségüket és kísérletező kedvüket.

Csiliz Menti Napló

Csicsón a közösségi összetartozás megerősítésén dolgoznak

Csicsó község lendületesen szépülő és fejlődő település volt már hosszú ideje, és immár 2 éve jómagam is hozzájárulok arculata és jövője alakításához. A már hagyományosnak mondható rendezvényeket újabakkal gyarapítottuk, hogy erősítsük az összetartozás érzését a lakosság körében - mondta Németh Andrea, Csicsó község polgármestere a Csiliz Menti Naplónak.

Mint kiderült, Csicsón a rendszeres és alkalmi programokból nincs hiány, és a helyi önkormányzat sok energiát fordít arra, hogy a közösségépítés jegyében változatosabbá tegye a faluéletet.

A település legnagyobb múltra visszatekintő eseménye a búcsú, amely a helyi katolikus templom védőszentjéhez, Nagyboldogasszony mennybevétele napjához kapcsolódik. A búcsú iránti érdeklődés az elmúlt évtizedekben megkopott ugyan, de utcabállal, sztárfellépőkkel és gyermekek számára légvárral ma is megrendezésre kerül.

Csicsó legtöbb embert megmozgató rendezvénye a falunapok, amelynek időpontja szorosan kötődik az 1965-ös árvízhez és a június 17-i szakításhoz. A kétnapos rendezvényen belül péntekenként mélyebb tartalmú kultúrprogramok várják az érdeklődőket, szombatonként pedig a szórakozásé, a gyermekprogramoké, a focié, koncertké és utcabálé a főszerep.

Csicsó idén bővítette a községi nyári tábor kínálatát lehetőségeket, és már a tavaszi és őszi szünetek alatt is várják a szervezők a gyerekeket. Idén nyáron először volt lehetőség a kultúrház falain belül éjszakázni, és a

nagy sikerre való tekintettel idén még kétszer került megrendezésre a „pizsiparti”. A falu önkormányzata próbál nyitni a tizenévesek felé is. Idén először került sor felső korhatáros nyárzáró bulira.

„Kivétel nélkül megtartjuk hagyományos megemlékezéseinket március 15. és október 6. alkalmából. Az ünnepi műsorok elkészítését Nagy Edit tanárnő vállalja már évek óta, amit nagyon szépen köszönünk neki. Az amatőr színjátszó csoport a helyi alapiskola egykori és jelenlegi diákjaiból áll. Az ő játékaikat a Caritas énekkar előadása ékesíti. Az énekkar nemcsak hogy szinte minden rendezvényünkön fellép, hanem még munkájukkal is sokat segítenek, pl. sütnek, főznek és kézműveskednek” - emelte ki a polgármester.

Azt is elmondta, hogy a községben több olyan szervezet is található, amelyek lelkesen dolgoznak nemcsak saját céljaik és küldetésük elérésén, hanem segítik a lakosságot, illetve a községet munkájukkal. A legkiemelkedőbb munkát a Csicsói Önkéntes Tűzoltó Testület tagjai végzik, mivel az élet- és vagyonmentésen túl több rendezvényen segítenek ételek készítésével, valamint saját közösségépítő rendezvényeik is vannak. Ők szervezik már néhány éve a gyermeknapot, és idén először rendeztek tűzoltóversenyt a polgármester serlegéért.

„Aktív szervezeteink közé tartozik még a sportszervezet, a vadászszervezet, a kinológiai klub, a halászszerkezet, az egyházak gyülekezetei, az énekkar és a kempó klub. Jól működik velük is a közös munka, segítik a községet és saját rendezvényeikkel teszik változatosabbá a falu életét” - tette hozzá.

Beszélgetni, énekelni, táncolni, zenélni - mind alapvető tevékenysége emberi létünknek. **S** ha van egy közösség, amelynek ereje elő tudja hívni ezt az ősi igényt, akkor megtaláljuk azt a „tűzet”, amely melegít, erőt áraszt, s amely mellett jó énekelni, beszélgetni, zenélni.

Csilizközben, a Duna mentén, hála Gondviselőnknek, van nem is egy olyan közösség, amelyben él a vágy, s van hozzá akarat is, hogy együtt élje meg és éneklésben fejezze ki az élet apró-cseprő örömeit: Csicsón a Caritas énekkar (vezetője Bödök Nagy Judit), Csiliznyáradon a Csiliznyáradi Dalárda (vezetője Fekete Erzsébet), Csilizradványon a Kék Iringó énekkar (vezetője Kovács Ildikó), Medvén az éneklő csoport (vezetője Oross Andrea).

Az együtt éneklés igénye magasabb szintre lépett, amikor a Csiliznyáradi Dalárda javaslatára - csatlakozva a Csiliz Menti Népfőiskola kezdeményezéséhez - megkeresték egymást a csoportok vezetői, és terveket kezdtünk szövögetni: mi legyen ennek az összefogásnak a célja?

Elsősorban az, hogy találkozzunk és ismerjük meg egymást. Tanuljunk egymástól. Szervezzünk lehetőséget közös éneklésre és programokra, gyűjtjük össze régi népi dalainkat, amelyek életünk különböző eseményeihez kötődnek születésünktől, házasságok, keresztelők, napi munkáinkon keresztül egészen az örök búcsúzásig...

Az első találkozás a Csiliznyáradi Dalárda próbatermében zajlott, ahol nemcsak ismerkedtünk, de megvalósítva a mindenkori találkozások egyik fontos küldetését, dalokat tanultunk egymástól. Nagy Iván balonyi gyűjtéséből az „Ó én édes kedves uram...” c. dalt énekeltek együtt jó hangulatban.

A második, Csicsón zajlott találkozó egyik értéke az az ének lett, amit Bödök Nagy Judit tanított be a csapatokkal: „Szálljon béke a világra!”. Ezt a

dalt üzenetnek is szántuk a körülöttünk nyüzsgő világnak: „Nem kell harag, titkos fegyver, légy belátó, légy bölcs, EMBER!”

Csilizradványon, mint az előző két alkalommal először az egyes énekkarok énekeltek el a magukkal hozott dalokat. A találkozó csúcspontja Kovács Ildikó vezényletével Erkel Ferenc „Hazám, hazám...” áriájának közös eléneklése volt. Ez az együtt elénekelte dal újra engedte megtapasztalni, mivé formálódik a hang, az ének, ha összeadódik az, ami eddig is szépen szólt.

Az eddigi utolsó találkozón, Medvén már régi ismerősként, barátként öleltük meg egymást. Beszámoltunk eddigi programjainkról, s természetesen újra „összeraktuk” hangunkat, rácsodálkozva, mennyi népdal dallama-szövege él elevenen bennünk.

Éneklő csoportjaink együttlétei és a fellépései arról szólnak, hogy közösségben énekeljünk, dalokat tanuljunk és továbbadjuk azok üzenetét. Emellett pedig a próbák szerves része természetesen a beszélgetés, a barátkozás, emlékezés, régi történetek felelevenítése. Ezen a négy találkozón kiderült, hogy mindegyik énekkar hasonló tapasztalat próbáik során. „Ha pöfögve indulok is, biztosan száguldás lesz a vége” - talán így lehetne körülírni próbáink fokozódó lendületét.

S a folytatás?

Terveink szerint 2025. január 25-én, a Csiliznyáradi Dalárda 10. születésnapján újra találkozunk. Ez alkalommal azonban nemcsak magunknak énekelnénk. Színpadra állva mutatkozna be mind a négy kórus az éneklést és dalokat szerető közönségnek.

Reméljük és hisszük, hogy a Népfőiskola küldetésével összhangban éneklő csoportjainknak megvalósul a kitűzött közös célja: előhívni, visszahozni és megtartani a közösségben való működés élményét.

Valószínűleg kevesen tudják, hogy Csiliznyáradon él egy fiatal hölgy, aki nem mindennapi tevékenységgel foglalkozik szabadidejében. Csóka Bernadett szíjgyártónak és nyeregkészítőnek tanul.

A 28 éves Bernadett két évvel ezelőtt, három évnyi külföldi lét után költözött párjával Csiliznyáradra. Hosszas keresgélés után itt találták meg a számukra megfelelő házat, ahol el tudták képzelni jövőjüket.

Bernit a lovak iránti szeretete és az alkotás iránti vágya a nyeregkészítés felé terelte. Közgazdász végzettségének és angol nyelvtudásának köszönhetően egy külföldi vállalat irodájában kezdett el főállásban dolgozni, szabadidejében pedig egy komáromi bőrdíszműves műhelyében segédkezett. Folyamatosan a tanfolyamok listáját bújtja, hogy hova is tudna elmenni képzésekre ezzel a mesterséggel kapcsolatban. Nagyon nehezen, de végül sikerült Békéscsabán egy akkor induló kétéves képzést találnia. Utólag kiderült, hogy ez a szakma kihalóban van, és tíz évvel ezelőtt tartottak ilyen tanfolyamot utoljára. Így Berni azóta a Békésmegyei Népművészeti Egyesülethez jár, ahol szíjgyártónak és nyeregkészítőnek tanul. Idén fejeződik be képzése, amelynek a végén egy fogat hámot és egy angol nyeret kell elkészítenie a vizsgára.

Mostanában így minden szabadidejét a kis műhelyében tölti, melyet a házuk egyik szobájában alakított ki. Párja mindenben támogatja és biztatja. A műhelyébe belépve a bőr kellemes illata fogadott, amiből arra következtettem, hogy minőségi bőr alapanyagokkal dolgozik. Szerszámai, eszközei nagy részét Magyarországról szerezte be. Vannak köztük értékes, egyedi, kézzel készített szerszámok, melyeket csak oktatója segítségével sikerült beszereznie. Van egy speciális varrógépe is, melyet Németországban gyártottak a 70-es években. Ezt az eszközt másik nagy támogatójától, nagymamájától kapta ajándékba. Az alapanyagokat többnyire Magyarországról rendeli. Igyekszik minőségi alapanyagokkal dolgozni, hogy a kész termékei időtállóak legyenek. Az öveket kézzel varrja, mert azt tartja, hogy a kézi varrás sokkal tartósabb a gépinél, mivel hurkolással készül. A nyeregkészítésből az angol stílust tanulja. Ahhoz,

Bartalos Melinda

A csiliznyáradai szíjgyártó és nyeregkészítő

hogy egy tökéletes nyeret tudjon elkészíteni, nagyon sok nyeret bontott szét elemeire, így látta igazán, hogy milyen egy minőségi nyereg felépítése. A külföldi tartózkodásuk alatt is sok tapasztalatot szerzett, volt alkalmá egy híres lovardában is dolgozni, ahol szemügyre vehetett minőségi lovas eszközöket is. A napokban fejezte be a vizsgamunkáját, az angol nyeret. Erre a munkájára a legbüszkébb.

Amikor ideje engedi, készít öveket, kutyáknak nyakörvet és pórázt, lovaknak kötőféket, kavicánt, kantárt. Javított már nyeret és voltizshevedert is. Szeretne a későbbiekben gazdi és kis kedvenc szetteket készíteni, amelyek azonos mintázatú övből, pórázból és nyakörvből állnának. Nagy álma, hogy saját vállalkozást indítson ebben a szakmában, és később akár előadásokat tarthasson, ahol megoszthatja másokkal a tapasztalatait, tudását.

Komjáthy Petőcz Andrea

Álljunk meg
egy versre!

Az egészségesnél jóval digitalizáltabb világunkban a versolvasás, sajnos, nem számít szokványos időtöltésnek. Ez most megváltozhat a Csiliz Menti Népfőiskola - Matus Frigyes ötlete nyomán - nyáron elindított kezdeményezésével, a Versmegállóval.

Több héten át tartó előkészületek és munka után 2024. július 2-án a Csiliz Menti Népfőiskola képviselői a Csiliz mente nyolc községének polgármestereivel közösen egy-egy táblát helyeztek el minden faluban, mindegyiken egy-egy felvidéki magyar költő művével, azzal a kifejezett céllal, hogy az emberek közelebb kerüljenek a magyar költészet remekeihez, gondolatébresztő üzeneteihez.

Túlzottan rohanó világunkban alig marad időnk arra, hogy kicsit kikapcsoljunk, kezünkbe pedig sajnos előbb kerül valamilyen "kütyü", mint egy verseskötet. A Versmegálló célja, hogy menet közben megálljunk, elolvassunk egy verset, végiggondoljuk annak üzenetét, kiszakadjunk picit a mindennapok mókuskerekéből.

A Versmegálló táblái ráadásul mozognak, cserélődnek, legutóbb novemberben változtattak helyet, és a vers, amelyet nemrég a Csilizköz nyugati végén olvastak, ma már néhány faluval keletebbre szölongatja a járóelőket a köztereken.

Sőt, októberben újabb két tábla elhelyezésére került sor: Csicsón és Csilizradványon az alapiskolák kaptak két új verset, ezzel ösztönözve a fiatalabb generációkat a versolvasásra, a ritmus és rímek élményének felfedezésére. ■

Kék Csiliz Kerengő

Buchinger Péter

Pár hónappal ezelőtt a Csiliz menti 8 falu keringőre hívta a győri Széchenyi István Egyetem építész- és építőmérnöki szakát, ezt a felkérést az egyetemisták örömmel fogadták, így szeptembertől kezdetét vehette a Kerengő projekt.

A kezdeményezés eredetéhez vissza kell mennünk pár évvel, amikor még jómagam is a győri egyetem padjait koptattam, és ezekben az években is sok településsel dolgoztam együtt az intézmény, hogy az egyetemisták ne csak fiktív feladatokkal találkozzanak képzésük során, hanem tapasztalják meg a való élet példáit is. Az egyetemen eltöltött évek alatt így részt vehettem Nyúl főterének át gondolásában, egy győri városrész áttervezésében, megterveztünk és megépítettünk egy kilátót Csikvándra, installációt a Romer-udvarba, a komáromi Csillagerődbe, egy elhagyatott malomépület felújításáról készítettünk terveket Kapuváron, és még hosszasan lehetne sorolni a pályázati munkákat a Váti-tóra, Csopakra, Velencére, Tétre, Bogyoszlóra stb...

Már hallgatóként is furdalt a kíváncsiság, hogy miért ne sorakozhatna be az én falum is ebbe az illusztris sorba? Évfolyamonként 50-60 kreatív és lelkesedéstől duzzadó egyetemista energiáit ráereszteni a Csilizközre? Mámorító volt a gondolat!

Teltekazévekéstöbbedmagammal megalapítottuk a Csiliz Menti Népfőiskolát, és fejemben új lángra gyúlt ez a mennyben köttetett házasság, amikor két világ gyermekeként közelíteni tudom a szűk hazámat és a fiatalságom legkedvesebb egyetemi közegét.

Amilyen jó és izgalmas projekt tud ez lenni, annyira sok a bánárhéj, amelyeken el is csúszhatunk, úgyhogy ennek a gyümölcsözőnek és hosszútávúnak ígérkező együttműködésnek gránitszilárdságú alapot kellett adnunk. Így a települések polgármestereivel való heteken átívelő egyeztetéseket követően elvittem őket először az egyetem műteremházába, ahol a tanszékvezető és pár tanár segítségével beavattuk őket az építész képzés működésébe, hogy azt a képet és jövőt amit én olyan tisztán látok, ők is látóterükbe hívhassák. A jó hangulatú találkozó után viszonztuk is az építészek vendégszeretétét, és egyenként végigsétáltunk velük mind a nyolc településünkön.

A tavaszi kalauzolásokkor hangzott el először a tanárok szájából, hogy végigkeringőztük a Csiliz

menti falvakat. Erre a kedves kifejezésre rímeltetve jutott eszünkbe a “kerengő” építészeti kifejezés, - ez eredetileg a román stílusban épült kolostor udvarát körülvevő és a kolostort a templommal összekötő oszlopos fedett folyosó, de az újonnan épített stadionoknak a fedett, körbejárható részét is ezzel a szóval illetik -, melyet esetünkben a Csiliz szerelmesen ívelő és kanyargó közrefogására értünk.

Reményeink szerint több tantárgy keretein belül is együtt dolgozhatunk a jövőben, azonban idén szeptemberben elsőként a “kiskomplex” becenevű tárgynak kerültünk a célkeresztjébe.

Az első órán 50 építészhallgató tiszteletét is tette Csilizpatason, ahol a népfőiskolánk és a települések képviselőivel közösen fogadtuk őket, és dióhéjban bemutattuk a falvainkat, a Csilizközt, identitásunkat, küzdelmeinket.

“Mindig örülünk, ha sikerül valamilyen formában együttműködnünk közösségekkel, településekkel, mert ez valós, életszagú feladatokat tud nyújtani a hallgatóinknak, minden nehézséggel és kihívással együtt. Az elmúlt évek során sokféle formában dolgoztunk együtt falvakkal, a kisebb léptékű építőtáboroktól kezdve az összetettebb, átfogóbb tervezési feladatokig.” - meséli nekünk Fátrai Júlia egyetemi tanársegéd - “A hallgatók ilyenkor valós problémákra reagálhatnak, a települések pedig friss, kreatív ötletekkel gazdagodhatnak a kívülről betekintő, elfogulatlan tervezők által.”

Hogy mi a benyomása a Kerengő projektről, így fogalmazott:

“A kezdetektől megvan a kölcsönös érdeklődés és kíváncsiság egymás iránt. Az első találkozók a Múteremházban, azután a falvakban is nyitott és

befogadó emberek között zajlott, szóval jó kezdet volt egy izgalmas együttműködéshez, ezt a mai látogatásunkon is így éreztem.”

A projekt legnehezebb része a tervezhetőség, ugyanis a falvak képviselői egyáltalán nem elítélhető módon kézzelfogható eredményt is szeretnének, azonban az egyetemi feladat szabadon szárnyaló kreatív energiái sokszor kevésbé megfogható eredményt szülnek. Az építész szakma a funkcionális részén felül egy művészeti forma is, és akinek a szeme nem szokta a kortárs művészetet, azoknak a projekt könnyen hozhat meglepő formákat, nyakatekert gondolatokat. Mindazonáltal én úgy gondolom, hogy éppen az ilyen diskurzusok alkotnak termékeny közeget arra, hogy a falu is kimozdulhasson az ezerszer ismételt unalmas megoldásoktól, és a kortárs építészképzés elszállt szereplőinek lábát is elkaphassuk a józan és életszagú szempontjainkkal, hogy stabil alapot adhassunk a friss gondolatainknak. ■

Buchinger Péter

Színi Sebő Alajos Lovastúra Csilizpatason

Szinnyi József nyugtalanul körmöli a naplójában, ahogy Krúdy századparancsnok szerencsétlen megfutamodásáról számol be neki az esti beszámolóban 1848. június 5-én:

„Meghagyta, hogy ki mint tud, meneküljön, maga pedig, az ellenség közepette, kerítést ugrásva, egy padlásra menekült, ahonnan szűrben és parasztgúnyában szabadult meg. Egyetlen lövés sem történt; a mieink megszabadulásukat egyedül a ködnek köszönhatték”.

A Felvidéki Huszár és Hagyományörző Egyesület pompásan felöltözött huszárjai egészen más fogadtatásban részesültek Csilizpatason 2024. augusztus 25-én, mint a fent említett pórul járt sereg.

A Csiliz Menti Népfőiskola közvetítésével valósult meg az első Színi Sebő Alajos Lovastúra, amelynek keretein belül a csilizközi falvakban, valamint Csicsón egy rendkívül színvonalas bemutatóval és együttléttel gazdagodhattak a környék lakosai.

Jómagam csilizpatasiként a Csilizköz legtetején csatlakoztam a huszárokhoz, ahol a

szervezett programokon kívül megmutattam a csilizpatasi öreg temetőt, amely az egykori bajtársak akácos, dombos nyughelye. Ezt követően megkíséréltem részletekbe menően mesélni az innen indult csatáról, amit Bős határában vívtak.

A nevezetes összecsapás Szinnyi nyomán így történt:

„Sötét éjben 3 órakor érkeztünk. A hídra az ellen mindenféle szerszámot s kocsikat hordott, hogy utunkban késleltessen. Megérkeztünk egy majorhoz a fekete erdő közelében. Innen már kényelmesen láttuk, miképp állítja ki az ellen csatárláncát. Kosztolányi felsorakoztatta a csatárláncot és elkiálltotta magát: „Támadás legények! A híd a miénk lesz!”

Ekkor történt azon hallatlan eset, hogy ágyúkkal intéztek rohamot, ahol az ellenség tüzei megszaladtak, kivéve egy 12 éves ágyúsütögető fiút. Iszonyú gyorsasággal vágottak a Hunyadiak ágyúink megmentésére. „Ne bánts, német! nem a te ágyúd az!” Midőn ágyúinkat jobb helyre

akarták vinni, vizenyős helyen megsüllyedt kettő, ezt azonban a 64-dik zászlóalj egy százada gyorsan kirántotta a sárból, de nemsokára egy municiókocsink légbe röpítettetőn, lőszerünk fogyatékán volt, az ellen pedig Bősről kapott erősítésül pár ágyút, azért mi parancsot kapván, szép lassan visszahúzódtunk. A mai kirándulás és ütközet oka, miként hallottam a következő: Klapka tegnap Kosztolányihoz levelet írt, melyben azt írta: „A zászlóaljakkal az ellen erejét kémlelje ki, ha Bőst könnyű szerivel beveheti, VEGYE BE, ha nem, térjen vissza Nagymegyere.”

A sírhalmok közt diskurálva megálltunk egy régi katonasír felett, és tárogatón elfújták a takarodót. Nehezen lehetett bírni könnyek nélkül. A susogó akácfák árnyékában az a perc a huszároké volt: az eleveneké és a nyugvóké.

A szűk körű emlékezés után megérkeztünk a Csiliz-partra, ahol már tekintélyes tömeg várta a bemutatót. Nem kellett csalódniauk, láthattak lovas bemutatót, párbajt, táncot. A vállalkozó kedvűek felülhettek a lovakra, és volt, aki a puska vagy az ágyú durranásától sem ijedt meg. ■

Komjáthy Petőcz Andrea

Csiliz Menti Lángfutás - jön az idei utolsó forduló

A Csiliz Menti Népfőiskola egyik legsikeresebb és több száz embert rendszeresen megmozgató közösségépítő programja a Csiliz Menti Lángfutás. A kezdeményezés mind a nyolc térségbeli községet bekapcsolja egy örömfutás-sorozatba, amelynek első ízben idén tavasszal Medve adott otthont, majd nyáron Csicsó, ősszel Csilizradvány jött a sorban. Az idei szezont az év utolsó napján Csilizpatas zárja. Ezzel azonban nem ér véget a sorozat: jövőre a Csiliz mente más települései veszik át a stafétát.

A Lángfutás célja az örömfutás, nem a verseny, nem a lefutott táv hossza vagy az időmérés, ennek megfelelően a közösségépítés, a szórakozás és persze a testmozgás áll az esemény középpontjában.

A Csiliz Menti Népfőiskola minden résztvevőt láng alakú éremmel jutalmaz, és ha ezeket az érmeiket a sorozat végén összeillesztjük, egyetlen nagy lángot kapunk - egy Csiliz menti lángot, amely, a szervezők szavaival élve, az erőt és a cselekvést szimbolizálja.

Minden eddigi forduló sikeresnek bizonyult, Medvén, Csicsón és Csilizradványon is közel 200-an álltak rajthoz. A szervezők gondoskodtak róla, hogy viszonylag rövid, 1-2 kilométeres távkategória is legyen, hogy minél többen kapcsolódjanak be a közösségi megmozdulásba.

Ennek megfelelően a Lángfutás első három fordulójában szép számban láthattunk rendkívüli kitartásról bizonytságot tevő profikat, babakocsit tolvá vagy gyerekekkel a karjukon induló örömfutókat, magukat kipróbálni akaró fiatalokat, gyerekeket, de még sokat megélt időszerűakat is, akik méltán vívták ki a résztvevők és látogatók tiszteletét teljesítményükkel.

A Lángfutás legközelebbi fordulója Csilizpatason lesz, 2024. december 31-én. A szervezők minden érdeklődőt szeretettel várnak.

Tovaryš Krisztián, Mahely Ildikó

Bemutatkozik Balony - történelmi kitekintő

A Csilizköz hét falvának egyike Balony, a 750 lakosú község. Hajdanában a győri vár földjéhez tartozott. A falu és környéke lápos, mocsaras, vizekkel sűrűn átszótt terület volt, lakossága zömében halászzal foglalkozott. A község címere is bizonyítja ezt a múltat.

Első írásos említése 1252-ből származik, ám valószínű, hogy a falu egyidős a győri székesegyházzal, amelyet Szent István alapított, mivel a győri székesegyház harangozói lakták. Hunyadi János, Magyarország kormányzója Balony falut, mint a győri örkanonokság birtokát felmentette a kamarai nyereség, a kincstári adózás, gyűjtés, az esztergomi érseknek járó gabonated fizetése alól; a királyi adószedőknek és érseki tizedgyűjtőknek pedig meghagyta, hogy Balonyt eme fizetésekre ne merjék kényszeríteni. Így vált és maradt Balony falu és lakosai privilégiumi faluvá, amelyet a kötelező győri harangozással vívtak ki.

A 16. században Balonyt is felperzselték a törökök, 1809-ben Napóleon hadai dúlták fel. Az 1848-49-es szabadságharc alatt kisebb csatározások voltak itt a felkelők és a császár katonái között.

A 20. század történelmi viharai sem kerültek el községünket. A háborúban elesett balonyi katonák emlékét a Hősök szobra őrzi a templom előtti kis téren.

Jelentős pusztítást végzett itt az 1965-ös árvíz is, ekkor a falu házainak jelentős része megrongálódott vagy teljesen megsemmisült.

Balony említésre méltó épületei a Sarlós Boldogasszony temploma, amely 1835-ben épült. Szintén az 1830-as években épült a templom melletti Öreg iskola, ma is áll a Hangya szövetkezet épülete, az egykori postahivatal épülete, a jegyző háza. Az egykori csendőrlaktanya (amely az egész Csilizköz biztonságát szolgálta) ma családoknak ad otthont. A Színi Sebő-kúria helyén ma az óvoda áll, és mostanra csupán a kúria angolparkjából

megmaradt, Erzsébet királynő tiszteletére ültetett platánfa mutatja az egykori múlt szépségét.

Balony falujában számos ismert személyiség is született vagy lakott: Putz Antal plébános, író és nyelvész, Bíró Lucián Géza vikárius, pápai és komáromi bencés gimnáziumi tanár, igazgató, cserkészvezető, tankönyvíró, szerkesztő, katolikus egyházi író, Dobrorvich Ágoston, a pápai gimnázium igazgatója, Illyés Endre

1848/49-es honvédszázados, Színi Sebő Imre, a vármegye királyi törvényszékének elnöke, majd a győrszigeti kerület országgyűlési képviselője.

A község díszpolgárai Dr. Rényi Zoltán orvos, valamint Mórocz András (István atya) ferences rendi szerzetes.

A Nagy Iván népzeneész által elkészített „Erősíteni szíveket” Balony község népzenei monográfiája bemutatja a település egykor gazdag népzenei életét. Feldolgozottak egykori dűlőinek nevei és története, valamint Kis-Csáji Katalin, a Szlovák Tudományos Akadémia egykori munkatársa által tájszókincse is. Fellelhetők egykori vőfélyversek is, őrzik régi ételek, például a ganci receptjét.

A községben pezseg a közösségi és a sportélet is. Ebből aktívan kiveszik részüket többek között a Pro Balon Polgári Társulás, a Rákóczi Szövetség helyi szervezete, a nyugdíjasok klubja, a vadászok szervezete is. A sikeresen működő labdarúgó szakosztály mellett meg kell említenünk az asztalitenisz szakosztály tevékenységét is. A nagy hagyományokkal rendelkező Önkéntes Tűzoltóság különböző korcsoportú csapatai a körzeti és a járási versenyeken mindig az élvonalban végeznek. ■

Rojkovics Melinda

Duna menti jótékonyági halászléfőző verseny Medvén

Június első hétvégéjén, idén immár harmadik alkalommal került megrendezésre Medvén a Duna menti jótékonyági halászléfőző verseny. Ez az esemény nem csupán egy verseny, hanem ünnep is, ahol a közösség tagjai összejönnek, hogy osztozzanak szenvedélyükön és a magyar gasztronómia egyik legnemesebb kincsén: a halászlé készítésén. A halászlé, mint tudjuk, nemcsak egy étel, hanem egyfajta művészet is, melynek nagy hagyománya van Medvén, e Duna menti kis községben.

Mindenki, aki részt vesz ezen a versenyen, a saját titkos receptjével és szeretetével készíti el ezt a finomságot. Ez a nap azonban nemcsak a versenyről szól, hanem a barátságról, a közös élményekről és a hagyományok megőrzéséről is. Mindemellett ez egy jótékonyági rendezvény is, a szervezők a kihelyezett adománykassza teljes összegét a balonyi kislány, Czirák Jázmin gyógykezelésére ajánlották fel.

Idén 13 csapat jelentkezett a versenyre, amely nagyon jó, családi hangulatban telt.

A finomabbnál finomabb halászléveket 3 tagú zsűri értékelt, akiknek valóban nehéz dolguk volt a legjobb gasztronómiai alkotás kiválasztásánál.

A halászléfőző versenyt kulturális programok színesítették, felléptek Kulacs Evelin és Katuz Ákos, a Szóttos Kamara Néptáncgyűttes táncosai, Leczkési Alíz Anna-latin tánccal, valamint Morva Dorina énekkel.

A gyerekeket légvárral várták a szervezők, az egész napos zenés talpalávalót DJ Robi biztosította.

A helyi nyugdíjas szervezet házi rétesel gazdagította a felhozatalt, Szakál András gulyást főzött, a CSEMADOK helyi alapszervezetének tagjai pedig kávét illetve limonádét kínáltak a

vendégeknek.

Összességében elmondható, hogy egy csodás napot zártak a szervezők.

Az adománykasszában szép összeg gyűlt össze, melyért nagyon hálásak voltak a kislány szülei.

Medve község a Csilizközben, Gyórtól 13 kilométerre a Duna bal partján fekszik, fontos határátkelőhely. Népessége 530 fő, túlnyomórészt magyar anyanyelvű. Testvértelepülése Győrújfalu. A települést említő első írásos emlék 1252-ből származik, ekkor Villa Medwe néven hivatkoznak rá.

Medve egyik kiemelt kulturális öröksége az 1800-as években klasszicista stílusban felépült egyhajós Szent Anna templom, amely 1855-ben egy tűzvészben elpusztult. A gyülekezet kitarásának köszönhetően újjáépítették.

A kulturális élet rendkívül aktív. Megalakult a Csemadok helyi szervezete, a Mefik (Medvei Fiatalok Klubja), van sportszervezet, működik a helyi nyugdíjas szervezet is, valamint a Fitt Mamik csoport. Mindannyian aktív résztvevői a helyi kulturális rendezvényeknek.

Kiemelt alkalmakból nincs hiány: március 15-i megemlékezés az 1848-49-es forradalom és szabadságharc hőseiről, majális, anyák napja, gyereknap, medvei tábor, falunap Szent Anna napi búcsúval egybekötve, az I. és a II. világháború áldozatainak állított emlékmű megkoszorúzása, jótékonyági halászléfőző fesztivál, nyugdíjasnap, különféle adventi programok, közös adventi gyertyagyújtás, karácsonyi koncert és vásár.

Jádi Veronika

Eleven történelem - Csilizradvány

Csilizradvány a Csilizköz legnagyobb települése gazdag történelemmel és történelmi emlékekkel.

Ezek közé tartozik a csilizradványi nádfedeles ház és falumúzeum, amely 1862-ben épült. Falai 60 centiméter vastag vályogból készültek, két helyiségből áll, egy konyhából, ahol kemence is van, illetve egy lakószobából. Ez Csilizradvány egyetlen olyan épülete, amely az eredeti, 19. századi állapotát őrzi, az udvaron lévő betonlapokban még mindig látni az egykor ott élt gyermekek rajzait. Kivételes építészeti és kulturális érték, amely gazdag betekintést ad a csilizradványiak sok évtizeddel ezelőtti életébe.

Hasonlóan kiemelkedő értéket képvisel a település számára Kiss Péter (1947-2020) hagyatéka, aki rengeteg hagyományos tárgyi emléket gyűjtött össze. Kis házi múzeumában bognár szerszámok, régi vadászcspadák, nádazó szerszámok és hagyományos vályogvetéshez szükséges sablonok is találhatóak, sok egyéb vidéki életre jellemző tárgyi emlék mellett.

A község meghatározó elemei a csilizradványi horgásztavak, név szerint a Parlagi-tó, a Rákócza-tó, a Nagy-tó és a Kis-tó. A tavak kialakulása szorosan összefügg az 1965-ös nagy árvíz utáni építkezésekhez és útépitéshez szükséges kavics bányászatával. Jelenleg a tavak tisztaságát a Csiliz Horgász Társulás felügyeli. A helyi horgászok felügyelik a halak telepítését, ők gondozzák a tavak környékét.

A falu történelmének legzivatárosabb időszakait idézi meg a csilizradványi református templom

története. Az épület alapjai Árpád-korabeliek. A 16. században már volt evangélikus gyülekezet a faluban. 1644-ben a templom egy tűzvészben teljesen elpusztult, öt évvel később újjáépítették, a templom ettől kezdve református (kálvinista). Nem sokkal később elindult a vallásüldözés, emiatt a csilizradványi reformátusokat nem ismerték el létező gyülekezetnek. 1712-től hivatalosan is újraindult a gyülekezeti élet Mikolai István prédikátor vezetésével. 1863-ban a falu házainak fele és a templom is porig égett, a károk helyreállítása egészen 1908-ig tartott.

Az 1965-ös árvíz okozta károk helyreállításakor fedeztek fel az épületen egy befalazott ajtót. A legenda szerint Mária Terézia magyar királynőnél menekülés közben indult meg a szülés, és a csilizradványi templomhoz közeli dombon hozta világra gyermekét a helyi asszonyok segítségével. A segítségért cserébe a királynő engedélyezte, hogy a templom egyik ajtaját befalazzák.

A falu életének fontos része Csilizradvány és az erdélyi Réty község baráti kapcsolata. Az 1989-es romániai forradalom a kelet-európai rendszerváltások közül a legvéresebb volt. Románia vasfüggöny mögé került, de Csilizradványra is eljutott a hír, hogy segíteni tudják az erdélyi magyarságot tartós élelmiszerrel és ruhaneművel. A csilizradványiak magyar nyelvű könyveket is vásároltak, majd ezeket személyesen juttatták el az erdélyi községbe. 2011-ben testvértelepülési megállapodást írt alá a két község polgármestere.

Egy darabka történelem - Szapi Halásznapi nyolcadszor is

Szap község elhelyezkedését tekintve a Alsó-Csallóköz régió, azon belül a Csilizköz kistérség részét képezi. Mint ismeretes, a Csilizköz elnevezés a valamikori vízrajzi viszonyokra utal. Az Öreg-Duna medre, valamint a Csiliz-patak közt elhelyezkedő hét települést foglalja magába: Csilizradványt, Balonyt, Kulcsodot, Medvét, Szapot, Csiliznyáradot és Csilizpatást.

Szap közvetlenül a Duna töltésének lábánál fekszik, így helyzetéből adódóan a lakosság nagy része a múltban neves halász, aranymosó vagy épp vízimolnár volt. Már a XVII. században virágzott a vizahalászat.

Azévek múlásával ezek a foglalkozások fokozatosan eltűntek a Duna szabályozásának következtében, mivel nem tudtak megélhetést biztosítani a falu lakosainak. Egyedül a halászat maradt fent, de mára foglalkozásként az is megszűnt, ma a szakma hagyományát a horgászat őrzi.

Szap község történetének szerves részét képezi a halászat, ezért a község vezetősége 2015-ben úgy döntött, hogy a hagyományos, augusztus végi falunap helyett a nyár elején hagyományteremtő szándékkal megtartja az első Szapi Halásznapot. Az új kezdeményezésnek nagy sikere volt, idén, 2024-ben a község immár 8. alkalommal rendezte meg. A kétnapos rendezvény során minden évben számos érdekes program várja az érdeklődőket, kicsiket és nagyokat egyaránt. A Szapi Halásznapi hagyományosan péntek délután kezdődik Nagy Ivánnak, a Csallóközi Múzeum igazgatójának és néprajzkutatójának a kiállítással egybekötött, halászatról, a molnárkodásról és az aranymosásról

szóló előadásával, amelyen hasznos ismeretekkel gazdagodhatnak az érdeklődők. Másnap, szombat délelőtt az elmaradhatatlan halászléfőző verseny veszi kezdetét. Minden évben nagy érdeklődés kíséri, sok csapat jelentkezik nemcsak Szap községből, hanem a környező településekről is. A verseny kiértékelését szakmai zsűri végzi, amelynek nem egyszerű a feladata - kiválasztani a legfinomabbat -, ugyanis a csapatok finomabbnál finomabb ételeket főznek. Az ünnepélyes megnyitó után a tanévet tiszta egyes bizonyítvánnyal befejező diákokat, illetve a friss diplomásokat köszöntik a színpad előtt. Az este folyamán a színpadon színvonalas előadások, kultúrműsorok zajlanak hazai és külföldi előadók, valamint helyi tehetségek részvételével, majd hajnalig tart a mulatság. Napközben a gyermekeket is gazdag program várja, többek között légvár, arcfestés, hajfonás és népi fajtékok. A Szapi Halásznapon a Vöröskereszt helyi szervezete minden évben felállítja egészségsátrát, itt az érdeklődők megmérhetik a vérnyomásukat, vércukorszintjüket is. Éjfélkor pedig tombolahúzás örvendezteti meg a szerencsés nyerteseket.

A Szapi Halásznapot évről évre nagy érdeklődés kíséri. A családi hangulatú rendezvényen jól érzik magukat a látogatók. Finom ételek és italok mellett biztosított a kellemes szórakozás. A Szapi Halásznapi azonban nemcsak a szórakozásról, a kikapcsolódásról szól, a rendezvénynek fontos szerepe van a hagyományok és a kultúra megőrzésében, hiszen az ősi hitvilág, a néphagyományok és népszokások őrzése, a történelmi múlt emlékeinek életben tartása erősebbé teszi a közösséget.

Komjáthy Petőcz Andrea

A fiatal családokra építene jövőt Kulcsod község

Globális probléma a társadalom előregedése, a városoknál azonban sokkal jobban érzékelik ennek hatását a kisebb falvak. Kulcsodon, a Csilizköz legkisebb községében is igyekeznek megfordítani a negatív trendet.

Bognár Csaba, a község polgármestere a Csiliz Menti Naplónak elmondta, hogy már évek óta dolgoznak azon, hogy a fiatalok számára minél vonzóbbá váljon a Kulcsodon való letelepedés.

“Az óvodánál kezdtük: kívül-belül felújítottuk az óvoda épületét, tetőt, kazánt, nyílászárókat, villanyvezetékeket cseréltünk, szigeteltük a külső falakat, majd visszaállítottuk az egész napos ellátást.

A pályázatokon kívül Nagy László helyi vállalkozó jelentette a legnagyobb segítséget, aki támogatta a drótkerítés cseréjét és parkolóhelyek kialakítását” - közölte a polgármester. Második lépésként sikerült hét darab építkezési telket kialakítani. A község vezetése bízik abban, hogy ezekkel a lépésekkel pozitívan ösztönzik majd a helyi fiatalok családalapítását és helyben maradását.

A faluban működő legaktívabb szervezetek az Önkéntes Tűzoltó Testület, a Kultsot polgári társulás és a vadászszervezet. A fiatalokból álló tűzoltócsapat a vadászokkal együtt aktívan kiveszik részüket a közösségi rendezvények lebonyolításából.

A Kultsot p.t. a fiatalok megmozgatását célozta meg feladatául. Az elmúlt években sikerült egy jól működő kajak-klubba kinőnie magát, melynek 9 versenyzője eddig 15 arany-, 6 ezüst- és 3 bronzérmét hozott el a szlovákiai versenyekről.

A 2021-es népszámlálás adatai szerint Kulcsod község lakosainak száma 352 fő, ezzel hivatalosan is a Csilizköz legkisebb lélekszámú települése. Lakosai túlnyomórészt magyar anyanyelvűek. Testvértelepülése a magyarországi Kulcs. A községről szóló első írásos emlék 1252-ből származik, ekkor Kwichud néven említik.

A község talán leghíresebb szülőtte Gáspár Tibor, egykori gimnáziumi tanár. Az ő nevéhez fűződik a Kulcsod évszázadai című könyv, amely bár családjának állít emléket, Kulcsod történelmét is rögzíti.

Kulcsod a mai napig az 1965-ös árvíz kapcsán ismert országszerte. A Duna Kulcsodnál szakította át a gátat, az ár sokak házáat rombolta le, gazdaságokat tett tönkre.

A község egyik kiemelkedő kulturális értéke a 19. században klasszicista stílusban épített református templom és a benne lévő felújított orgona.

Kulcsodon aktív a kulturális és sportélet. Minden évben tavasszal kézműves foglalkozással várják a gyerekeket. Márciusban a helyiek megemlékeznek az 1848/49-es forradalomról és szabadságharcról, májfa állítással és közös gulyásfőzéssel ünneplik a majálist, majd május első vasárnapján ünnepi műsorral és virággal köszöntik az édesanyákat, nagymamákat. Június elseje a gyerekeké, ekkor szórakoztató programokkal várják a legfiatalabbakat. Hagyományosan augusztus második hétvégéjén kerül sor a gazdag programokat kínáló falunapra. A helyi önkormányzat a novemberi nyugdíjnapon látja vendégül a község 60 évnél idősebb polgárait egy finom ebédre és kellemes beszélgetésre.

Az évet az adventi készülődés zárja: a Mikulás csomaggal lepi meg a kulcsodi gyerekeket, hétről hétre felgyulladnak a községben állított adventi koszorú fényei, ahogy a faluban állított karácsonyfa fényei is.